

|                                                                                                                    |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| #####                                                                                                              |           |
| WSTĘP .....                                                                                                        | 7         |
| 1. UWARUNKOWANIA PLURALIZMU ŚWIATOPOGLĄDOWEGO<br>W FILOZOFII .....                                                 | 13        |
| 1. „Rynek” koncepcji sensu życia – bogato zaopatrzone .....                                                        | 13        |
| 2. Filozofia to jedna z dziedzin kultury .....                                                                     | 14        |
| 3. Różne typy światopoglądu .....                                                                                  | 17        |
| 4. Dokładniejsze określenie przedmiotu filozofii .....                                                             | 18        |
| 5. Racjonalność światopoglądu filozoficznego .....                                                                 | 19        |
| 6. Nie ma jakiejś jednej filozofii (jako takiej) .....                                                             | 20        |
| 2. HISTORYCZNE ŹRÓDŁA I DZIEJE FILOZOFII .....                                                                     | 21        |
| 1. Światopogląd filozoficzny: humanistyka akademicka .....                                                         | 21        |
| 2. Teoretyczna historia światopoglądów .....                                                                       | 22        |
| 3. Historyczne początki filozofii .....                                                                            | 24        |
| 4. Periodyzacja filozofii europejskiej .....                                                                       | 26        |
| 5. Główne przełomy i zwroty w dziejach filozofii europejskiej: demityzacja<br>światopoglądowej sfery kultury ..... | 27        |
| 6. Typologia filozofii XX wieku .....                                                                              | 35        |
| <b>I. Historyczna systematyka orientacji filozoficznych .....</b>                                                  | <b>43</b> |
| 3. FILOZOFIA GRECKO-RZYMSKA .....                                                                                  | 43        |
| 1. Racjonalizm naturalistyczny pierwszych filozofów .....                                                          | 44        |
| 2. Racjonalizm humanistyczny i intelektualizm etyczny .....                                                        | 46        |

|                                                                                                                            |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 3. Doktryny etyczne antyku grecko-rzymskiego . . . . .                                                                     | 50         |
| 4. Filozofia wczesnochrześcijańska . . . . .                                                                               | 56         |
| <b>4. MYŚL FILOZOFICZNA WIEKÓW ŚREDNICH . . . . .</b>                                                                      | <b>64</b>  |
| 1. Dialektycy i antydialektycy . . . . .                                                                                   | 66         |
| 2. Scholastyka . . . . .                                                                                                   | 67         |
| 3. Spór o powszechniki . . . . .                                                                                           | 71         |
| 4. Filozofia schyłku średniowiecza . . . . .                                                                               | 72         |
| <b>5. FILOZOFIA NOWOŻYTNA . . . . .</b>                                                                                    | <b>74</b>  |
| 1. Renesansowy zwrot w filozofii nowożytnej . . . . .                                                                      | 74         |
| 2. Odnowienie starożytnej myśli filozoficznej . . . . .                                                                    | 75         |
| 3. Naturalistyczna filozofia przyrody . . . . .                                                                            | 76         |
| 4. Filozofia nauk matematyczno-przyrodniczych . . . . .                                                                    | 77         |
| 5. Doktryny filozoficzne państwa i prawa . . . . .                                                                         | 78         |
| 6. Utopie komunistyczne . . . . .                                                                                          | 79         |
| 7. Reformacja . . . . .                                                                                                    | 80         |
| 8. Racjonalizm i empiryzm nowożytny . . . . .                                                                              | 81         |
| <b>6. ŚWIATOPOGLĄD OŚWIECENIA ZACHODNIOEUROPEJSKIEGO . . . . .</b>                                                         | <b>89</b>  |
| 1. Angielski spór o motywy postępowania moralnego . . . . .                                                                | 91         |
| 2. Racjonalistyczny pogląd na świat . . . . .                                                                              | 92         |
| 3. Materializm oświeceniowy . . . . .                                                                                      | 93         |
| 4. Doktryny prawnoustrojowe . . . . .                                                                                      | 94         |
| 5. Krytycyzm Kanta . . . . .                                                                                               | 95         |
| <b>7. MYŚL FILOZOFICZNA XIX STULECIA . . . . .</b>                                                                         | <b>97</b>  |
| 1. Filozofia nauk matematyczno-przyrodniczych . . . . .                                                                    | 98         |
| 2. Filozofia historii/dziejów, państwa, polityki i rewolucji . . . . .                                                     | 100        |
| 3. Renesans tomizmu . . . . .                                                                                              | 102        |
| 4. Filozofia humanistyki . . . . .                                                                                         | 103        |
| <b>8. NURTY FILOZOFII XX WIEKU . . . . .</b>                                                                               | <b>105</b> |
| 1. Jaką rolę pełni ekonomia w całokształcie egzystencji człowieka? . . . . .                                               | 106        |
| 2. Język – narzędzie czy narzucony zbiorowo obraz świata? . . . . .                                                        | 106        |
| 3. Obyczaj – solidarność grupowa czy/i kultywowanie dobra moralnego? . . . . .                                             | 107        |
| 4. Sztuka – rozrywka masowa czy uwniosłające przeżywanie Piękna? . . . . .                                                 | 108        |
| 5. Nauka – naczelne narzędzie rozwoju czy zagrożenie cywilizacji? . . . . .                                                | 108        |
| 6. Władza – instytucjonalizacja życia zbiorowego czy panowanie interesu? . . . . .                                         | 109        |
| 7. Wychowanie – wdrażanie do uczestnictwa w kulturze czy urabianie do<br>pełnienia wyznaczonych ról społecznych? . . . . . | 110        |
| 8. Medycyna – leczy narządy czy „całego” człowieka? . . . . .                                                              | 110        |
| 9. Globalistyka – planetarny, panhistoryczny punkt widzenia . . . . .                                                      | 111        |

|                                                                                 |     |
|---------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 10. Kultura magiczna – skansen czy wyzwanie inkulturacji? . . . . .             | 112 |
| 11. Religia – najważniejszy czynnik kultury czy jedna z jej dziedzin? . . . . . | 112 |
| 12. Metafilozofia – problemy filozofów zawodowych . . . . .                     | 113 |

## **II. Jedna z możliwych systematyk filozofii współczesnej . . . 115**

|                                                                              |     |
|------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 9. FILOZOFIA ŻYCIA GOSPODARCZEGO . . . . .                                   | 118 |
| 10. FILOZOFIA JĘZYKA . . . . .                                               | 125 |
| 1. Język jako jedna z dziedzin kultury . . . . .                             | 126 |
| 2. Język a świadomość . . . . .                                              | 127 |
| 3. Język i metajęzyk . . . . .                                               | 128 |
| 4. Relatywizm kulturowy/językowy . . . . .                                   | 128 |
| 5. Znakowa artykulacja świata . . . . .                                      | 129 |
| 6. Neopragmatyzm i postmodernizm w filozofii języka . . . . .                | 130 |
| 7. Etyka komunikacji . . . . .                                               | 131 |
| 11. FILOZOFIA KULTURY OBYCZAJOWEJ I MORALNEJ . . . . .                       | 133 |
| 1. Systemy etyki normatywnej . . . . .                                       | 133 |
| 2. Neutralność światopoglądowa edukacji etycznej . . . . .                   | 135 |
| 3. Etyka świecka a etyka religijna . . . . .                                 | 136 |
| 4. Etyka opisowa a etyka normatywna . . . . .                                | 138 |
| 5. Etyka ogólna, zawodowa, gospodarcza . . . . .                             | 138 |
| 12. ESTETYKA WSPÓŁCZESNA . . . . .                                           | 141 |
| 13. FILOZOFIA NAUKI . . . . .                                                | 148 |
| 1. Praktyka naukowa a świadomość epistemologiczno-metodologiczna . . . . .   | 149 |
| 2. Światopogląd nauki a światopogląd naukowy . . . . .                       | 151 |
| 3. Antyscjentystyczne orientacje filozoficzne . . . . .                      | 154 |
| 14. FILOZOFIA RELIGII . . . . .                                              | 155 |
| 1. Religioznawstwo „naukowe” . . . . .                                       | 156 |
| 2. Filozofia pro- i antyreligijna . . . . .                                  | 159 |
| 15. WŁADZA, PAŃSTWO, PRAWO I DZIEJE W REFLEKSJI FILOZO-<br>FICZNEJ . . . . . | 162 |
| 1. Władcze sfery kultury . . . . .                                           | 162 |
| 2. Własność a władza . . . . .                                               | 164 |
| 3. Państwo – ideologia . . . . .                                             | 165 |

|                                                                 |     |
|-----------------------------------------------------------------|-----|
| 4. Prawo stanowione . . . . .                                   | 167 |
| 5. Filozofia dziejów . . . . .                                  | 168 |
| <br>16. FILOZOFIA CHRZEŚCIJAŃSKA . . . . .                      | 169 |
| 1. Teologia a filozofia . . . . .                               | 169 |
| 2. Nurty filozofii chrześcijańskiej . . . . .                   | 171 |
| 3. Klasyczna filozofia katolicka . . . . .                      | 172 |
| 4. Teologia/filozofia protestancka . . . . .                    | 174 |
| 5. Filozofia prawosławna . . . . .                              | 175 |
| 6. Analityczno-lingwistyczna filozofia chrześcijańska . . . . . | 175 |
| 7. Antyscjentystyczna filozofia katolicka . . . . .             | 175 |
| <br>BIBLIOGRAFIA . . . . .                                      | 177 |